

"קול התורה המצפצף ועולה מבתי כנסיות ובתי מדרשות, מפי תינוקות שלא טעמו טעם חטא, כוחו לבטל ולהסיר מחלות וצרות, ולקרוע רוע הגזירות..."

"יעלו אל כסא כבודו קולות התורה וירחם ד' על עמו ועל עירו!"

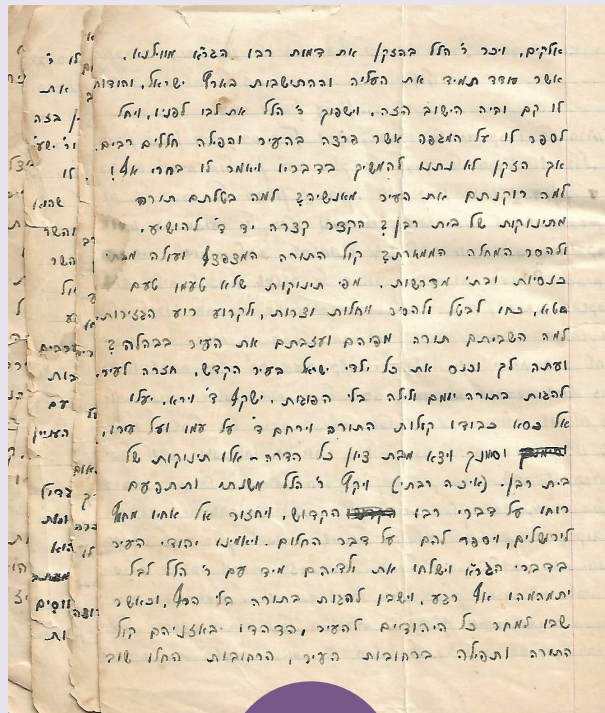
הוראתו הנחרצת של הגאון מוילנא לתלמידו רבי הלל משקלוב זצוק"ל • עדות מרעישה מכתב ידו של הרה"צ רבי משה טרייצקי זצ"ל (גלב"ע ח' סיון תשע"ח), שרשם את מה ששמע מפי זקנו הגאון רבי ישעיה חשין זצ"ל, תלמידו חביבו של מרנא המהר"ל דיסקין זיע"א • באדיבות בני המשפחה

החלו שוב שוקקים חיים, ומאז לא היה פרץ וצווחה בעיר, והמגפה נעצרה ולא נשאר כל זכר והחיים חזרו למסלול...

נכדו של רבי משה טרייצקי, שמסר ל"לקראת שבת" את התצלום מתוך המחברת של הסב, מציין כי בהערות והוספות לספר "דברי ישעיהו" נרשם המעשה בשינויים מסויימים, בזה הלשון:

מעשה נורא ומופתי היה מספר ר' ישעיה, בימי המגפות הקשות ר"ל שפרצו לירושלים, בתקופת תלמידי הגר"א, היו נוהגים להוציא את המשפחות אל מחוץ לעיר ע"י מקום קבר שמאל הנביא ושכנו שם באהלים של מחצלאות עד עבור זעם ורק את ילדי התשב"ר ומלמדיהם השאירו בתוך העיר כי חששו למה שאמרו רז"ל "ויצא מבית ציון כל הדרה" אלו תנוקות של בית רבן והחזיקו אותם בחצר סגורה לשמור מפני הדבקות המחלה, שבעיקרה באה מתוך השכנים הערבים שלא ידעו דרכי השמירה והבריאות, פעם אחת באו הורי הילדים לפני תלמידי הגר"א ר' הילל ור' מגדל והתחננו לפניו להעביר גם את הילדים מחוץ לעיר, תלמידי הגר"א חששו מאוד למלא בקשה זו ויענו להורים הנבהלים לחכות עוד ימים אחדים, כלילה ההוא הלכו לכותל המערבי ויעשו שמה "שאלת חלום" מרבם הגר"א ז"ל ויקבלו תשובה: כלילה להוציא את התשב"ר מהעיר, ובערב שבת בשעת הדלקת נרות שבת תפסק המגפה לגמרי, וכך נתקיים הדבר במלואו בס"ד.

כאמור, פרטים אחדים אינם מדוייקים כאן לגמרי. מהימנותה של המחברת המצויה בידי המשפחה איננה מוטלת בספק, באשר רבי משה טרייצקי זצ"ל רשם הכל מפי הסב רבי ישעיה חשין זצ"ל במירב הדיוקנות.

בלעד

ולסיר מחלות וצרות, ולקרוע רוע הגזירות! למה השבתם תורה מפיהם ועזבתם את העיר בבבלה? ועתה לך וכנס את כל ילדי ישראל בעיר הקדש, חזרה לעיר להגות בתורה יומם ולילה בלי הפוגות, ישקף ד' וירא, יעלו אל כסא כבודו קולות התורה וירחם ד' על עמו ועל עירו, וסימנך ויצא מבית ציון כל הדרה - אלו תינוקות של בית רבן (איכה רבתי).

ויקץ ר' הלל משנתו ותתפעם ורוחו על דברי רבו הקדוש, ויחזור אל אחיו מחוץ לירושלים ויספר להם על דבר החלום, ויאמינו יהודי העיר בדברי הגר"א וישלחו את ילדיהם מיד עם ר' הלל לכל יתמהמהו אף רגע, וישבו להגות בתורה בלי הרף, וכאשר שבו למחר כל היהודים לעיר, הדהדו באזניהם קול התורה ותפילה ברחובות העיר, הרחובות

ברוב צער ויגון, נדרם ר' הלל על יד רצפת הכותל. ויהי בשנתו ויחלום חלום, והנה איש עטור

שיבה עומד לפניו, זקן לבן צחור כשלג יורד על צוהו, ופניו כמלאך אלקים, ויכר ר' הלל בהזקן את דמות רבו הגר"א מוויילנא, אשר עורר תמיד את העליה וההתישבות בארץ ישראל והודות לו קם והיה הישוב הזה. וישפוך ר' הלל את לבו לפניו, ויחל לספר לו על המגפה אשר פרצה בהעיר והפילה חללים רבים.

אך הזקן לא נתנו להמשיך בדבריו, ויאמר לו בחרי אף: למה רוקנתם את העיר מאנשיה? למה בטלתם תורה מתינוקות של בית רבן? הקצר קצרה יד ד' להושיע, ולהסיר המחלה הממארת? קול התורה המצפצף ועולה מבתי כנסיות ובתי מדרשות, מפי תינוקות שלא טעמו טעם חטא, כוחו לבטל

בשנת תקע"ט היה הישוב היהודי בירושלים דל וקטן והיה מרוכז רובו ברחוב היהודים בעיר העתיקה. בראש העדה היה ר' הלל משקלוב. הוא היה מהמתישבים הראשונים בארץ ישראל. ויהי היום ומגפה חמורה פרצה בעיר אשר כמוה לא ידעה העיר רבות בשנים, רבים היו חלליה ועצומים הרוגיה. הערבים אחזו בכל אמצעי "החיסון" אך ללא הועיל, המגיפה הלכה והתפשטה ולא ידעה גבול, ויבואו הערבים החכמים, המומחים ויודעי המקרים ויירמו קול צעקה לצאת מהעיר אל מחוץ לחומות העיר, להציל את הנפשות, כי רק בעיר משתוללת המגפה, והירא לנפשו יצא הוא ובני ביתו הרחק הרחק מן העיר במקום אויר צח ורענן, טהור ובריא, והאנשים אחווי אימה ופחד לא התמהמהו אף שעה קלה ויצאו בהמוניהם אל מחוץ לעיר, אם מתוך בטחון ואמונה אם מתוך חוסר ברייה, אולי יצילו את נפשם.

הנמלטים על נפשם השאירו את ביתם ואת כל חפציהם הפקר, כי ידעו שאף הגנבים יצאו את העיר, ויצאו כולם אל הכפר הנביא שמואל הנמצא הרחק מתחומי העיר, שם השתכנו באהלים, ומצאו מחסה אצל ערביי הכפרים האלה ואת כל צרכיהם קנו אצלם, והעיר התרוקנה מתושביה לא נותר איש.

למחרת צאתם חזר ר' הלל משקלוב אל העיר בכדי להשתטח על יד כותל המערבי, לבקש רחמים ותחנונים על עדתו, ויעבור את רחובות העיר וירא והנה הרחובות שהיו הומים מאדם, הם ריקים מאנשים. שקט שולט בעיר. רק צעדי נשמעו. בהגיעו לכותל המערבי השתטח ארצה מלא קומתו, ויפרוק בבכי על אשר על אשר עלה בגורלו לראות את העיר בחורבנה, שוממה מבלי בניה, ועזובה מאין יושב, ומלאך המוות מטייל בעיר שוחר טרף. ועם שהוא ממרר בבכי